

Mediating Role of Sexual Satisfaction on the Association of Love Styles and Emotional Disengagement

Faezeh Salayani¹, Mohammad Javad Asghari Ebrahimabad^{2*}, Seyed Kazem Rasoolzadeh Tabatabaei³, Maryam Moshtaghi⁴, Mahsa Razmagar⁴

¹PhD. Candidate of Counseling, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran

²Associate professor, Department of Psychology, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran

³Associate professor, Department of Psychology, Tarbiate Modarress, Tehran, Iran and Department of Psychology, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran

⁴Master in Family Counseling, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran

ARTICLE INFO

Article History

Received: 29/09/2019

Revised: 28/11/2021

Accepted: 15/01/2022

Available online: 30/01/2022

Article Type

Research Article

Keywords

emotional disengagement, love styles, sexual satisfaction

Corresponding Author*

Mohammad Javad Asghari EbrahimAbad, PhD
Associate Professor, Department of Psychology at Ferdowsi University of Mashhad.
Mashhad Postal Code 9177948991
ORCID: 0000-0003-2408-1098

E-mail: Mjasghari@um.ac.ir

dor: <http://dorl.net/dor/20.1001.1.20081243.1399.15.1.8.9>

ABSTRACT

Emotional disengagement is a stage in a couple's life in which the couple's positive feelings fade away and negative feelings replace them. The aim of this study was to determine the mediating role of sexual satisfaction in the association of love styles and emotional disengagement in married individuals. This was a descriptive correlational study. There were 418 participants (97 males and 321 females) selected through convenience sampling and completed the Emotional Disengagement and loneliness Scale, Love attitude scale and sexual satisfaction inventory. Data were analyzed using Pearson correlation and path analysis. The results of Pearson correlation revealed that there were significant correlations between Eros, Storge, Pragma, Mania, Agape love styles and also sexual satisfaction significantly correlated with emotional disengagement. The results of path analysis also revealed that sexual satisfaction mediated the relationship between love styles and emotional disengagement. According to the results, sexual satisfaction and love styles have an influence on emotional disengagement and attention to these variables seems important and necessary to prevent emotional disengagement.

Citation: Salayani, F., Asghari Ebrahimabad, M. J., Rasoolzadeh Tabatabaei, S. K., Moshtaghi, M., and Razmagar, M. (1399/2020). Mediating Role of Sexual Satisfaction on the Association of Love Styles and Emotional Disengagement. *Contemporary Psychology*, 15(1), 69-82.

Dor: <http://dorl.net/dor/20.1001.1.20081243.1399.15.1.8.9>

نقش واسطه ای رضایت جنسی در رابطه سبک های عشق ورزی با طلاق عاطفی

فائزه صلا یانی^۱، محمدجواد اصغری ابراهیم آباد^۲، سیدکاظم رسول زاده طباطبائی^۳، مریم مشتاقی^۴ و مهسا رزمگر^۴

^۱ دانشجوی دکتری مشاوره، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

^۲ دانشیار گروه روانشناسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

^۳ دانشیار گروه روانشناسی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران و گروه روانشناسی دانشگاه فردوسی مشهد

^۴ کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

اطلاعات مقاله

دریافت: ۱۳۹۸/۰۶/۰۷

اصلاح نهایی: ۱۴۰۰/۰۹/۰۷

پذیرش: ۱۴۰۰/۱۰/۲۵

انتشار آنلاین: ۱۴۰۰/۱۱/۱۰

نوع مقاله

مقاله پژوهشی

کلیدواژه‌ها

بهزیستی روان شناختی؛ ناگویی هیجانی؛ احساس تنهایی؛ مشکلات روان تنی؛ نوجوانان دختر

نویسنده مسئول*

دکتر محمدجواد اصغری ابراهیم آباد درجه دکتری روانشناسی بالینی

دانشیار گروه روانشناسی دانشگاه فردوسی مشهد دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه

فردوسی مشهد، مشهد، میدان آزادی، کدپستی ۹۱۷۷۹۴۸۹۹۱

ارکید: 0000-0003-2408-1098

پست الکترونیکی: Mjasghari@um.ac.ir

چکیده

طلاق عاطفی مرحله ای از زندگی یک زن و شوهر است که در آن احساسات و عواطف مثبت زوجین برای یکدیگر کم رنگ شده و احساسات منفی جایگزین احساسات مثبت می شوند. این پژوهش با هدف تعیین نقش واسطه ای رضایت جنسی در رابطه سبک های عشق ورزی با طلاق عاطفی انجام گرفت. روش پژوهش حاضر، توصیفی از نوع همبستگی بود. شرکت کنندگان در پژوهش ۴۱۸ نفر (۹۷ مرد و ۳۲۱ زن) بودند که به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند و پرسشنامه های طلاق عاطفی گاتمن، فرم کوتاه مقیاس نگرش های عشق (LAS) و مقیاس رضایت جنسی (ISS) را تکمیل کردند. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از همبستگی پیرسون و روش تحلیل مسیر صورت گرفت. نتایج همبستگی پیرسون نشان داد که بین سبک های عشق ورزی رمانتیک، دوستانه، واقع گرایانه، شهوانی و فداکارانه و نیر رضایت جنسی با طلاق عاطفی همبستگی معناداری وجود دارد ($P > 0.05$). نتایج تحلیل مسیر نیز نشان داد که رضایت جنسی نقش واسطه ای معناداری بین سبک های عشق ورزی و طلاق عاطفی دارد. براساس یافته های تحقیق، رضایت جنسی و سبک های عشق ورزی بر طلاق عاطفی تأثیر می گذارند و توجه به این دو متغیر در پیشگیری از طلاق عاطفی مهم و ضروری به نظر می رسد.

مقدمه

متحد به طلاق ختم می شود. در بریتانیا، نیمی از طلاق ها شامل والدین با کودکان زیر ۱۶ سال است (میلینگز، هیرست، سیرویز و هالستون^۱، ۲۰۲۰). تحقیقات نشان می دهد که طلاق با کاهش رضایت از زندگی و عواطف مثبت (روبرسون، نورونل لنگر و اولمستد^۲، ۲۰۱۸)، افزایش خطر ابتلا به اختلال افسردگی (ورهالن، رنکن، مارسمن و ترهورست^۳، ۲۰۱۹)، افزایش پریشانی روانی (بوراسا، منو لیان، بولز، مل و اسبار^۴، ۲۰۱۷) همراه است. معنای طلاق در کشورهای غربی متفاوت از معنای طلاق در جامعه ای مثل ایران است. در کشورهای غربی اگر ناسازگاری بین زوجین وجود

خانواده اولین هسته اجتماع و اساسی ترین بنیان جامعه است که افراد هر اجتماعی در بستر آن رشد و تحول پیدا می کنند و از طریق آن وارد جامعه می شوند. استحکام و ثبات جامعه وابسته به خانواده است و هرگونه کجی و سستی در بنای آن موجب اضمحلال و فروپاشی ارکان جامعه می گردد (حسینی، ۱۳۸۸/۲۰۱۰). اگرچه افراد به ندرت با این نیت رابطه برقرار می کنند که رابطه دوام نیاورد، اما گزارشات اخیر نشان می دهد که ۴۲ درصد از ازدواج ها در انگلستان و ۴۶ درصد از ازدواج ها در ایالات

^۳ Verhallen, Renken, Marsman & Ter Horst

^۴ Bourassa, Manvelian, Boals, Mehl & Sbarra

^۱ Millings, Hirst, Sirois & Houlston

^۲ Roberson, Norona, Lenger, Olmstead

شود و موجب تعهد به رابطه پایدار، مانند ازدواج می شود. عشق احساسی است که توسط افراد درگیر در یک رابطه رمانتیک، ابراز می شود و به همراه صمیمیت، تعهد و عاطفه از مولفه های مهم یک رابطه رضایت بخش محسوب می شود و با بهزیستی روانی و شادی و رضایت از زندگی مرتبط است. از سوی دیگر، روابط رمانتیک و توأم با عشق می تواند منبع استرس، ناراحتی، رنج و احساسات منفی باشد که بر روی کیفیت رابطه تاثیر منفی می گذارد (رافانینو و پادو، ۲۰۱۸). عشق یکی از مهمترین مولفه های ایجاد یک رابطه رضایت بخش محسوب می شود (کانسکی، ۲۰۱۸). فقدان عشق و محبت ممکن است به صورت مشکلات شناختی، اختلالات اضطرابی و مشکلات فیزیولوژیکی نمایان شود و یا اینکه زمینه را برای گرایش به انحرافات اجتماعی از قبیل روابط فرازناشویی، عدم تعهد، بی بند و باری جنسی، کاهش رضایت جنسی، اضطراب، افسردگی، سوءظن و اعتیاد فراهم سازد (کریمیان، کریمی و بهمنی، ۲۰۱۱/۱۳۹۰). یکی از نظریه های مفید پیرامون عشق، «نظریه ی رنگ های عشق»^۹ است که توسط لی^۹ مطرح شده است. وی شش سبک عشق را مشخص نموده است. سه نوع اولیه از سبک عشق: اروس^{۱۰}، لودوس^{۱۱} و استورگ^{۱۲} و سه سبک اصلی دوم: مانیا^{۱۳}، پراگما^{۱۴} و آگاه^{۱۵} است (کانسکی، ۲۰۱۸). عشق رمانتیک (اروس): این عشق که همراه با تمایل فیزیکی به معشوق است که بر اساس زیبایی و جذابیت فیزیکی شکل می گیرد. عشق دوستانه (استورگ): در این عشق، صمیمیتی لذت بخش به آرامی رشد می یابد و طرفین در این فرآیند زوایای وجودی خود را فاش می کنند. عشق بازیگرانه (لودوس): این عشق یک تفریح تلقی شده و هیچ تعهدی در آن وجود ندارد و کوتاه مدت است. عشق شهوانی (مانیا): حالت شدید هیجانی همراه با حسادت و عشق همراه اشتغال ذهنی که موجب ترس از طرد شدن می شود. عشق واقع گرایانه (پراگما): عشق منطقی که طرف مقابل براساس شباهت در نیازهای شخصی، سن، مذهب و شخصیت انتخاب می گردد که رضایت خاطر بیشتر از هیجان و تحریک وجود دارد. عشق فداکارانه (آگاه): عشق شرطی همراه با مراقبت از معشوق که همراه با انعطاف زیاد است (حسینی و علوی لنگرودی، ۲۰۱۶/۱۳۹۶).

تحقیقات به رابطه نارضایتی زناشویی و سبک های عشق ورزی^{۱۶} پرداخته اند. نتایج پژوهش نامنی، عباسی و زارعی (۲۰۱۶/۱۳۹۵) نشان داد

داشته باشد به احتمال قوی منجر به طلاق می شود چرا که هیچ یک از زوجین نسبت به شرایط پس از جدایی، احساس نگرانی و ناامنی نمی کنند اما در جامعه ایران اگر با آمارهای طلاق قانونی مواجه شویم در کنار آن آمار بزرگتر اما کشف نشده به طلاق های عاطفی اختصاص دارد. یعنی به زندگی های خاموش و خانواده های تو خالی که زن و مرد در کنار هم به سردی زندگی می کنند ولی هیچگاه تقاضای طلاق قانونی نمی کنند (بخارایی، ۲۰۱۴/۱۳۹۳). طلاق عاطفی^۱ مرحله ای از زندگی یک زن و شوهر است که در آن احساسات و عواطف مثبتی مانند عشق، دوستی و جذابیت های زوجین برای یکدیگر کمرنگ شده و احساسات منفی از قبیل عصبانیت، خشم، نفرت و ناامیدی جایگزین احساسات مثبت می شوند (هاشمی و همایونی، ۲۰۱۷). تعریف گاتمن از طلاق عاطفی شامل تنش و ناراحتی و تعریف کایسر دربرگیرنده احساساتی چون خشم و ناامیدی است (بری، لارنس و لانگر، ۲۰۰۸). رضانی فر، کلدی و قدیمی (۲۰۲۱/۱۴۰۰) بی توجهی مرد به خواسته های زن، بی مسئولیتی در زندگی، بی توجهی به گذران اوقات فراغت با زن، مشکلات ارتباطی، مشکلات جنسی، خشونت، حضور نامؤثر در فعالیتهای خانه و نبود همدلی را از عوامل مؤثر بر طلاق عاطفی برشمرده اند. ناپ^۲ (۱۹۸۴) جدایی و طلاق را شامل پنج مرحله زیر می داند: ۱) مرحله تمایز^۳، افراد بر تفاوت های بین خود و هسرشان تمرکز می کنند. آنها همچنین هویت شخصی منحصر به فرد خود را بر هویت های ارتباطی خود ترجیح می دهند و از آن حمایت می کنند. ۲) در مرحله محصورشدن^۴، زوج ها از بحث در مورد موضوعاتی که می تواند به افشای اطلاعات شخصی یا آسیب پذیری منجر شود، اجتناب می کنند؛ در واقع، ارتباطات زوج ها به جای شخصی و خصوصی شدن به طور فزاینده ای سطحی و ظاهری می شود. ۳) در مرحله رکود^۵، ارتباطات زوج ها کاهش می یابد و بی معنی و بی فایده می شود. ۴) در مرحله اجتناب^۶ زوج ها به طور فیزیکی از یکدیگر جدا می شوند و ۵) خاتمه رابطه^۷ نشان دهنده آخرین مرحله از جدایی و انحلال رابطه است (به نقل از عباسی و القامدی، ۲۰۱۷).

عشق، موضوعی که قرن هاست در ادبیات و هنر به طور گسترده مورد بحث قرار می گیرد و در روانشناسی نیز به موضوعی جالب توجه تبدیل شده است، زیرا در زندگی انسان یک احساس مهم محسوب می

⁹ Lee¹⁰ Eros¹¹ Ludus¹² Storge¹³ mania¹⁴ pragma¹⁵ agape¹⁶ love styles¹ emotional disengagement² Knapp³ differentiating stage⁴ circumscribing stage⁵ stagnating stage⁶ avoiding stage⁷ relationship termination stage⁸ colors of love theory

که سبک های عشق ورزی رمانتیک، جنون آمیز و فداکارانه پیش بینی کننده تعهد زناشویی و باورهای ارتباطی غیرمنطقی پیش بینی کننده تعهد زناشویی بودند. یوسفی، بشلیده، عیسی نژاد و شیرینی و همکاران (۲۰۱۱/۱۳۹۰) نیز نشان دادند که سبک های عشق ورزی دوستانه، رمانتیک و واقع گرایانه با رضایت زناشویی، انسجام زناشویی و توافق زناشویی رابطه مثبت و سبک عشق ورزی شهوانی، بازیگرانه و فداکارانه با رضایت زناشویی، انسجام زناشویی و توافق زناشویی رابطه منفی دارند. کلاهدوزی پور و همکاران (۲۰۲۰/۱۳۹۹) نشان دادند که بین سبک های عشق ورزی (صمیمیت، تعهد و هیجان) با تعهد زناشویی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد و سبک های عشق ورزی، تعهد زناشویی را پیش‌بینی می کنند. همچنین حوئی، کدیر، سلیمان و حفیظ (۲۰۱۶)، گانا، سدا و اوتاس (۲۰۱۳)، ویدیس و همکاران (۲۰۱۶) هم به نتایج مشابهی دست یافتند.

علاوه بر عشق عامل دیگری که در روابط زناشویی حایز اهمیت است، رضایت جنسی^۱ است؛ حوزه‌ای از زندگی که کمتر مورد توجه قرار گرفته است. رضایت از زندگی جنسی به طور گسترده‌ای به عنوان جنبه‌ی مهمی از زندگی انسان و عامل اصلی تأثیرگذار بر کیفیت کلی زندگی در نظر گرفته می‌شود (کالکا، ۲۰۱۸). در دسترس بودن شریک جنسی یکی از مهمترین عوامل پیش بینی کننده فعالیت جنسی و رضایت جنسی است. برای کسانی که شریک زندگی دارند، علاوه بر جنبه لذت جنسی، رابطه جنسی به استحکام رابطه کمک می کند و صمیمیت عاطفی را تقویت می کند. چندین مطالعه نیز نشان داده است که فراوانی فعالیت جنسی برای رضایت جنسی مهم است (ترائین و همکاران، ۲۰۱۷) و رضایت بخش نبودن آن موجب مشکلاتی مانند افسردگی می شود (آرانیپور و رازیانی، ۲۰۱۹). انسان معمولاً رابطه جنسی را به عنوان یک ابزار ارتباطی و به عنوان وسیله ای برای ابراز احساسات صمیمیت، خشم عشقی و نیز فعالیتی آرامش بخش و لذت بخش می داند. تجربه جنسی شخصی و خصوصی است و همه افراد افکار و احساسات منحصر به فردی از روابط جنسی دارند. زندگی جنسی مطلوب و کارآمد بخش مهمی از ازدواج محسوب می شود و رابطه قوی بین رابطه جنسی و رضایت زناشویی وجود دارد (آنیک و ماری-وانکو، ۲۰۲۰). رضایت جنسی، عمل و کش جسمانی و عاطفی رابطه‌ی جنسی است که ابعاد مختلف آمیزش جنسی را دربرمی‌گیرد و به احساس مثبت یا منفی بعد از آمیزش تأکید دارد (موحد و عزیزی، ۲۰۱۱/۱۳۹۰). همچنین، رضایت جنسی به عنوان پاسخی عاطفی نسبت به تجربیات جنسی و ارزیابی‌های مثبت کلی از روابط جنسی تعریف شده است

(لاکسمن، گرینبرگ و پرایب، ۲۰۱۷). تحقیقات نشان می‌دهد که رابطه جنسی مولفه اصلی در روابط رمانتیک است و تجربه های جنسی یک زوج با کیفیت رابطه زناشویی آنها مرتبط است. تجربیات جنسی مثبت رضایت بخش به عنوان پاداش و تجربیات جنسی منفی و توأم با ناراضیتی به عنوان هزینه در نظر گرفته می شوند که می تواند بر کیفیت رابطه زوجین تأثیر بگذارد (ون دن برینک و همکاران، ۲۰۱۸). ناراضیتی از عملکرد جنسی و بروز مشکل در آن، موجب بروز فشارهای جسمانی و روانی در زوجین می شود و ناراضیتی و بدکارکردی در سلامت را به همراه دارد (فرهادی و همکاران، ۲۰۲۰/۱۳۹۹). اختلال در سیستم جنسی زوجین منبع اصلی تعارض‌های ارتباطی زوجین است که می‌تواند موجب تردید در مورد عشق و علاقه و افزایش نگرانی زوجین نسبت به پایداری ارتباط شود و ممکن است به طلاق و جدایی زن و شوهر منتهی شود (لیتزنگر و کوپ گوردون، ۲۰۰۵).

پژوهش ها نشان داده اند که سبکهای عشق ورزی می تواند به صورت غیرمستقیم از طریق متغیرهای روانشناختی بر کیفیت رابطه زناشویی اثر داشته باشد. تقی یار، پهلوان زاده و رفاهی (۲۰۱۹/۱۳۹۷) نشان دادند که رضایت جنسی در رابطه سبک های عشق ورزی و صمیمیت زناشویی و نیز تعهد زناشویی با صمیمیت زناشویی نقش میانجی ایفا می کند. ویدیس و همکاران (۲۰۱۵) نیز اشاره کرده اند که مقابله زوجی در رابطه سبک عشق ورزی با رضایت زناشویی نقش میانجی دارد. در واقع، وجود رابطه جنسی مطلوب به نحوی که موجب تأمین رضایت طرفین شود، نقش بسیار مهمی در پایداری کانون خانواده دارد (علی اکبری دهکردی، ۲۰۱۰/۱۳۸۹). علاوه براین، داشتن یک رابطه جنسی رضایت بخش می تواند موجب افزایش احساس صمیمیت، عشق و تعهد نسبت به شریک زندگی شود و ابراز عشق و محبت به همسر نیز کیفیت رابطه زناشویی را تقویت می کند (ون دن برینک، ولمن، اسمیتز، هیس و ووثرمن، ۲۰۱۸).

پرویزی و بهزادی پور (۲۰۱۹) نیز به رابطه عملکرد جنسی و سبک های عشق ورزی اشاره کرده اند و گزارش دادند که سبک های اروس و پراگما پیش بینی کننده مثبت عملکرد جنسی و سبک های لودوس و مانیا پیش بینی کننده منفی عملکرد جنسی هستند. در پژوهش‌های مختلفی نیز به اهمیت رضایت جنسی اشاره شده است (بابائی، ۲۰۱۸/۱۳۹۷؛ نکونام، اعتمادی و پورنقاش، ۲۰۱۹/۱۳۹۸). نتایج تحقیق رجبی، عباسی و خجسته مهر (۲۰۱۳/۱۳۹۱) نشان داد که نگرش جنسی آسان گیر با سبکهای عشق‌ورزی اروس، لودوس، استورگ و پراگما و بین نگرش

¹ Sexual satisfaction

۳۲۱ زن) مورد مطالعه قرار گرفتند و پرسشنامه‌ها را تکمیل کردند. جهت انتخاب آزمودنی‌ها از روش نمونه‌گیری در دسترس استفاده شد. لازم به ذکر است که از جامعه موردنظر ۴۸۰ نفر پرسشنامه‌ها را تکمیل کردند که بعد از جمع‌آوری داده‌ها، ۶۲ پرسشنامه به دلیل ناقص تکمیل شدن و پاسخ ندادن به سوالات زیاد حذف شدند و درنهایت حجم نمونه به ۴۱۸ نفر کاهش یافت. ملاک ورود به پژوهش: متأهل بودن، حداقل یک سال از ازدواج گذشته باشد، و ملاک‌های خروج نیز شامل عدم تمایل به پاسخدهی به پرسشنامه‌ها و تکمیل ناقص پرسشنامه‌ها بودند.

به منظور رعایت ملاحظات اخلاقی، پیش از تکمیل پرسشنامه‌ها درباره موضوع پژوهش تا آنجا که در نتایج پژوهش تأثیرگذار نباشد، به شرکت‌کنندگان در مورد اهداف پژوهش و محرمانه بودن پاسخ‌ها توضیحاتی داده شد و بعد از اطمینان از حضور داوطلبانه، پرسشنامه‌ها به آن‌ها داده شد تا تکمیل کنند. در این میان، پرسشنامه‌ها بدون ذکر نام فرد شرکت‌کننده تکمیل و جمع‌آوری شد. لازم به ذکر است که کلیه شرکت‌کنندگان رضایت شفاهی خود را برای شرکت در پژوهش حاضر نیز اعلام کردند.

ابزارهای سنجش

پرسشنامه ویژگی‌های جمعیت‌شناختی: شرکت‌کنندگان در پژوهش با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته اطلاعات خود را در مورد سن، جنس، تحصیلات، شغل و تعداد فرزندان گزارش کردند.

فرم کوتاه مقیاس نگرش‌های عشق^۱ (LAS): این مقیاس به وسیله هندریک، هندریک و دیک (۱۹۹۸) با هدف بررسی شش نوع سبک عشق نظریه لی سبک رمانتیک (اروس)، بازیگرانه (لودوس)، دوستانه (استورگ)، شهوانی (مانیا)، واقع‌گرایانه (پراگما) و فداکارانه (الهی) طراحی شده است و دارای ۲۴ سوال است که هدف آن سنجش نگرش‌های مختلف نسبت به عشق است. هریک از این شش سبک عشق، چهار ماده دارند که پاسخ به ماده‌ها به روش لیکرتی و به صورت ۵ گزینه‌ای از کاملاً موافقم (نمره ۴) تا کاملاً مخالفم (نمره ۰) است. بالاتری نمره که فرد می‌تواند در هر خرده مقیاس کسب کند ۱۶ و پایین‌ترین نمره صفر است. هندریک و همکاران (۱۹۹۸) ضرایب آلفای کرونباخ سبک‌های شش‌گانه عشق را محاسبه کرده‌اند که بین ۰/۶۸ تا ۰/۸۷ متغیر بوده است. نتایج تحقیقات نشان می‌دهد که این پرسشنامه، از روایی و اعتبار قابل قبولی برخوردار است و در فرهنگ‌های مختلف نیز قابل استفاده است (آگوس، پودو، گانیلی و رافانیو، ۲۰۱۸؛ لاسکارین وایس، لاواندرا لیریا و مدینا، ۲۰۱۷). ساختار عاملی این پرسشنامه در جامعه ایرانی بررسی و ساختار شش عاملی

جنسی محافظه کار با سبک عشق پراگما همبستگی معناداری وجود دارد. یافته‌های آفرینش و نجات (۲۰۱۳/۱۳۹۳) حاکی از آن بود که متغیرهای سبک‌های عشق ورزی، هیجان‌خواهی و رضایت جنسی، رضایت زناشویی را پیش‌بینی می‌کنند. کائو، ژو، فاین، لی و فانگ (۲۰۱۹) و بلومینستوک و پاپ (۲۰۱۷) و شونن فیلد و همکاران (۲۰۱۷) هم به رابطه رضایت جنسی و رضایت زناشویی اشاره کرده‌اند. مومنی و آزادی فرد (۲۰۱۶/۱۳۹۴) در تحقیق خود نشان دادند که بین دانش و نگرش جنسی و باورهای ارتباطی با میزان طلاق عاطفی رابطه منفی و معناداری وجود دارد. رفیعی و جمهری (۱۳۹۸) نیز به رابطه سبک‌های عشق ورزی با رضایت جنسی اشاره کرده‌اند.

بنابراین، طلاق عاطفی نماد وجود مشکل در ارتباط سالم بین زن و شوهر است. این مشکل ارتباطی در سطح کوچک (خانواده) می‌تواند در بعد وسیع‌تر (جامعه) نیز شیوع و گسترش یابد و ارتباط انسانی را مختل نماید. طلاق عاطفی مهمترین تهدید علیه بنیان خانواده است و سلامت جامعه و خانواده را به خطر می‌اندازد و آثار فردی و اجتماعی بسیار مخربی دارد، بنابراین بررسی و تحقیق راجع به طلاق عاطفی از اهمیت و ضرورت خاصی برخوردار است. در مجموع، رابطه بین سبک‌های عشق‌ورزی با طلاق عاطفی تاکنون مورد بررسی قرار نگرفته و نیز تحقیقات محدودی به رابطه رضایت جنسی با ناراضی زناشویی پرداخته‌اند. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که عشق در رابطه زناشویی عامل پیش‌بینی کننده قوی برای رضایتمندی زناشویی است هرچند شیفتگی و مانیا موجب کاهش رضایت زناشویی و افزایش ناسازگاری در ازدواج می‌شود، اما در واقع، عشق و کیفیت آن و نیز رضایت جنسی عاملی تعیین‌کننده برای کیفیت رابطه زناشویی تلقی می‌شود. بنابراین، این پژوهش به دنبال این است که نقش واسطه‌گری رضایت جنسی را در رابطه سبک‌های عشق ورزی با طلاق عاطفی مشخص کند.

روش

طرح پژوهشی

پژوهش حاضر با توجه به روش، توصیفی و با توجه به هدف، در زمره تحقیقات همبستگی قرار می‌گیرد.

شرکت‌کنندگان

جامعه آماری در این پژوهش، کلیه زنان و مردان متأهل شهر مشهد بودند که از جامعه آماری مذکور، نمونه‌ای با حجم ۴۱۸ نفر (۹۷ مرد و

¹ Love attitudes Scale (LAS)

مورد تأیید شده است (عبدی و گلزاری، ۲۰۱۰/۱۳۸۹). همچنین در پژوهش‌های مختلف در ایران روایی و اعتبار آن مورد بررسی قرار گرفته و رضایت بخش گزارش شده است (رجبی، عباسی و خجسته مهر، ۲۰۱۳/۱۳۹۱؛ مصطفائی و پیوسته گر، ۲۰۱۶/۱۳۹۵).

مقیاس رضایت جنسی (ISS): این مقیاس در سال ۱۹۸۱ توسط هادسون، هریسون و کروسکاپ برای ارزیابی سطوح رضایت جنسی زوجین ساخته شد. این مقیاس دارای ۲۵ سوال می‌باشد و جزء پرسشنامه‌های خودگزارش دهی محسوب می‌شود. پاسخ آزمودنی به هر ماده آزمون در سطح یک مقیاس ۷ درجه‌ای بین هرگز نمره ۰ تا همیشه نمره ۶ نمره‌گذاری می‌شود و در مجموع نمره در کل مقیاس بین ۰ تا ۱۵۰ در نوسان است. نمره بالا در این مقیاس منعکس کننده رضایت جنسی بالا است. ثبات درونی این مقیاس توسط طراحان محاسبه و آلفای کرونباخ آن ۰/۹۱ بدست آمده است. اعتبار این مقیاس نیز با روش باز آزمایی با فاصله یک هفته محاسبه گردید که برابر ۰/۹۳ شد. روایی مقیاس از طریق روایی تفکیکی محاسبه گردید که نشان داد مقیاس توانایی تشخیص زوجین دارا و فاقد مشکلات جنسی را دارد (هادسون، هریسون و کروسکاپ، ۱۹۸۱). روایی و پایایی آن را مارک، هربینیک، فورتینبری، ساندروز و ریس (۲۰۱۳) نیز تأیید کرده اند. این پرسشنامه توسط پوراکیبر (۲۰۱۳/۱۳۹۳) به اجرای طرح مجدد به فاصله ۱۵ روز برای بررسی وضعیت هنجاری مقیاس انجام شد. نتایج اجرای آزمون و اجرای مجدد آن بوسیله آزمون همبستگی مورد تحلیل واقع شد. نتایج این آزمون نشانگر میزان همبستگی ۰/۹۵۶ در سطح معناداری ۰/۰۱ است. همچنین به منظور بررسی دقیق‌تر اعتبار بدست آمده از روش دومینم کردن استفاده شد که مقدار آن ۰/۸۸ گزارش شده است (پوراکیبر، ۲۰۱۳/۱۳۹۳).

مورد تأیید شده است (عبدی و گلزاری، ۲۰۱۰/۱۳۸۹). همچنین در پژوهش‌های مختلف در ایران روایی و اعتبار آن مورد بررسی قرار گرفته و رضایت بخش گزارش شده است (رجبی، عباسی و خجسته مهر، ۲۰۱۳/۱۳۹۱؛ مصطفائی و پیوسته گر، ۲۰۱۶/۱۳۹۵).

پرسشنامه طلاق عاطفی: پرسشنامه طلاق عاطفی و تنهایی توسط گاتمن طراحی شده است و شامل آیتم‌هایی است که طلاق عاطفی و حالت عاطفی تنهایی را می‌سنجد. این پرسشنامه شامل ۲۰ سوال است که به صورت بلی و خیر است. پاسخ‌های بلی نمره ۱ و به پاسخ‌های خیر نمره ۰ تعلق می‌گیرد. دامنه نمره این پرسشنامه بین ۰ تا ۲۰ قرار می‌گیرد. بیش از ۷ بله به معنی این است که فرد دارای طلاق عاطفی است. آلفای کرونباخ پرسشنامه طلاق عاطفی و تنهایی ۰/۸۹ در مردان و ۰/۸۸ در زنان گزارش شده است (گاتمن، ۱۹۹۹). موسوی و رضازاده (۲۰۱۵/۱۳۹۴) پایایی کل مقیاس را با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۹ گزارش کرده اند. روایی صوری آن

روند اجرای پژوهش

به منظور جمع آوری داده‌ها، پژوهشگران به ادارات و دانشگاه فردوسی مشهد و مراکز مشاوره شهر مشهد مراجعه کردند. در دانشگاه فردوسی مشهد هماهنگی‌های لازم و مجوزهای لازم از دانشگاه فردوسی اخذ شد و طی فراخوانی از افراد متقاضی برای تکمیل پرسشنامه دعوت به عمل آمد. در ادارات و مراکز مشاوره شهر مشهد نیز مجوزها و هماهنگی‌های لازم صورت گرفت. سپس پژوهشگران در مورد پژوهش اطلاعاتی به افراد متقاضی دادند. به علاقمندان به شرکت در پژوهش، در مورد اهداف مطالعه و روش کار توضیحاتی داده شد و از آنها خواسته شد تا پرسشنامه‌ها را بدون محدودیت زمانی تکمیل نمایند. افراد متقاضی که ملاک‌های ورود را داشتند، پرسشنامه‌ها را تکمیل کردند. از ۴۸۰ پرسشنامه توزیع شده، ۴۱۸ پرسشنامه صحیح بوده و مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت و مابقی کنار گذاشته شدند.

یافته‌ها

در این پژوهش، از ۴۱۸ نفر شرکت کننده، ۹۷ مرد و ۳۲۱ نفر زن بوده اند. ۱۸۵ نفر (۴۴/۹ درصد) خانه دار، ۸۹ نفر (۲۱/۶ درصد) شغل دولتی و ۲۵ نفر (۶/۱ درصد) دارای شغل غیر دولتی و شاغل در شرکت‌های خصوصی بودند. بیشترین شرکت کنندگان در پژوهش دارای تحصیلات لیسانس با ۳۲/۳ درصد (۱۳۵ نفر) و کمترین آنها دارای تحصیلات فوق دیپلم ۱۱/۵ درصد (۴۸ نفر) بودند. اکثریت شرکت کنندگان دارای دو فرزند (۱۴/۶ درصد) و کمترین شرکت کنندگان دارای ۵ فرزند و بیشتر بودند (۱/۲ درصد). میانگین و انحراف معیار سن شرکت کنندگان ۳۵/۹۱ و انحراف معیار ۹/۳۰ بوده است. جدول ۱، میانگین و انحراف معیار و نیز ماتریس ضرایب همبستگی بین متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد.

² Emotional Disengagement Scale

¹ Index of Sexual Satisfaction (ISS)

جدول ۱. میانگین، انحراف معیار و ماتریس ضرایب همبستگی پیرسون بین متغیرهای پژوهش

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
۱. سبک رمانتیک	۱۰/۵۴	۳/۴۱	۱							
۲. سبک بازیگرانه	۸/۵۷	۲/۹۳	۰/۰۱	۱						
۳. سبک دوستانه	۷/۳۹	۴/۴۴	۰/۳۱**	-۰/۱۴**	۱					
۴. سبک واقع گرایانه	۹/۱۰	۳/۴۲	۰/۲۵**	-۰/۱۱*	۰/۲۹**	۱				
۵. سبک شهوانی	۹/۵۰	۳/۱۷	۰/۰۰۸	۰/۲۷**	۰/۰۷	۰/۰۹**	۱			
۶. سبک فداکارانه	۹/۸۰	۳/۵۸	۰/۳۸**	-۰/۰۵	۰/۲۳**	۰/۱۷**	-۰/۱۹**	۱		
۷. رضایت جنسی	۱۳۰/۶۴	۲۴/۵۱	۰/۴۷**	-۰/۰۴	۰/۳۷**	۰/۳۵**	-۰/۱۲*	۰/۲۱**	۱	
۸. طلاق عاطفی	۶/۹۲	۵/۱۰	-۰/۵۲**	۰/۰۱	-۰/۲۹**	-۰/۳۳**	۰/۳۴**	-۰/۱۵**	-۰/۵۷**	۱

p < ۰/۰۵ p < ۰/۰۱**

آمده برای متغیرها بالای ۰/۱۰ بوده و نشان دهنده عدم وجود همخطی چندگانه^۳ بین متغیرها است. همچنین، مقدار شاخص تورم واریانس بدست آمده برای متغیرها کوچکتر از ۱۰ هستند و این نشان می دهد که بین متغیرها، همخطی چندگانه وجود ندارد. به منظور بررسی مفروضه استقلال خطا از شاخص دوربین واتسون^۴ استفاده شد. که برابر با ۱/۶۵ است. به منظور بررسی نرمال بودن متغیرها از ضریب کجی^۵ و ضریب کشیدگی^۶ استفاده شد و نتایج نشان داد که متغیرهای پژوهش دارای قدرمطلق ضریب کجی کوچکتر از ۲ و قدرمطلق کشیدگی کوچکتر از ۲ هستند. به منظور نرمال بودن توزیع متغیرهای پژوهش از آزمون کولموگروف اسمیرونوف^۷ استفاده شد که با توجه به معنادار نبودن سطح معناداری، توزیع متغیرها نرمال بوده است. (جدول ۲)

جدول ۱، میانگین و انحراف معیار متغیرهای سبک های عشق ورزی، رضایت جنسی، طلاق عاطفی و همچنین ضرایب همبستگی بین آن ها را نشان می دهد. نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که بین سبک های عشق ورزی رمانتیک F(۰/۵۲, p < ۰/۰۵)، دوستانه (r = ۰/۲۹, p < ۰/۰۵)، واقع گرایانه (r = ۰/۳۲, p < ۰/۰۵)، شهوانی (r = ۰/۲۴, p < ۰/۰۵)، فداکارانه (r = ۰/۱۵, p < ۰/۰۵) با طلاق عاطفی وجود دارد. همچنین بین رضایت جنسی با طلاق عاطفی رابطه منفی و معنی دار (r = ۰/۵۷, p < ۰/۰۵) وجود دارد. بین سبک های عشق ورزی رمانتیک، دوستانه، واقع گرایانه، شهوانی و فداکارانه با رضایت جنسی رابطه معناداری مشاهده شد (p < ۰/۰۵).

قبل از اجرای تحلیل مسیر، جهت بررسی همخطی چندگانه، از آماره تحمل^۱ و شاخص تورم واریانس^۲ استفاده شد. آماره های تحمل بدست

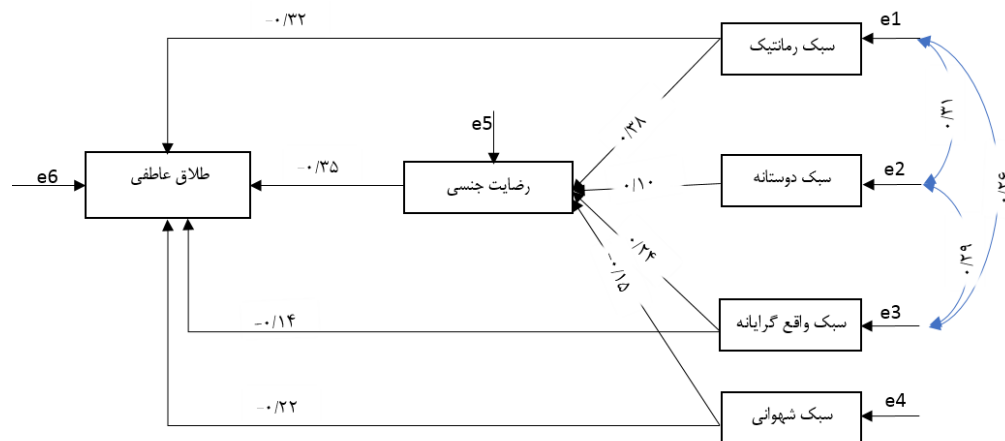
جدول ۲. شاخص های توصیفی و مفروضه های تحلیل مسیر

متغیرهای مدل	کجی	کشیدگی	میزان تحمل	عامل تورم واریانس (VIF)	دوربین واتسون	مقدار Z	سطح معنی داری
سبک رمانتیک	۰/۴۵	۰/۱۳	۰/۶۷	۱/۴۸	۱/۶۵	۰/۰۹	۰/۱۰
سبک بازیگرانه	-۰/۶۱	۰/۶۲	۰/۹۰	۱/۱۰		۰/۰۹	۰/۱۰
سبک دوستانه	۰/۲۰	-۰/۷۰	۰/۸۱	۱/۲۲		۰/۱۱	۰/۰۷
سبک واقع گرایانه	-۰/۵۱	۰/۱۲	۰/۱	۱/۲۳		۰/۰۸	۰/۱۲
سبک شهوانی	-۰/۳۲	۰/۴۲	۰/۸۷	۱/۱۴		۰/۱۰	۰/۰۸
سبک فداکارانه	-۰/۲۸	-۰/۰۴	۰/۸۰	۱/۲۴		۰/۱۱	۰/۰۷
رضایت جنسی	-۱/۰۴	۱/۴۶	۰/۶۸	۱/۴۵		۰/۰۹	۰/۱۱
طلاق عاطفی	۰/۸۹	-۰/۰۸				۰/۱۷	۰/۰۶

^۵ skewness^۶ kurtosis^۷ Kolmogorov-Smirnov test^۱ Tolerance^۲ Variance Inflation Factor^۳ Multicollinearity^۴ Durbin-Watson Test

همراه با ضرایب استاندارد مسیرها را نشان می دهد.

بنابراین، برای بررسی رابطه رضایت جنسی و سبک های عشق ورزی با طلاق عاطفی از روش تحلیل مسیر استفاده شد. شکل ۱، الگوی نهایی

شکل ۱. ضرایب مسیر رابطه سبک های عشق ورزی با طلاق عاطفی با واسطه گری رضایت جنسی

استاندارد مسیر مربوط به روابط بین متغیرهای مدل را نشان می دهد. جدول ۳ شاخص های برازش مدل نهایی را در نمونه مورد نظر نشان می دهد.

در الگوی این پژوهش، برای تعیین کفایت برازندگی الگوی پیشنهادی با داده های ترکیبی از شاخص های برازندگی استفاده شد. شکل ۱، ضرایب

جدول ۳. شاخص های برازش مدل

نام آزمون	مقادیر قابل قبول	مقدار بدست آمده	نتیجه
مجذور خی	-	۱۰/۱۸	برازنده
درجه آزادی	-	۴	برازنده
سطح معنی داری	< ۰/۰۵	۰/۰۴	برازنده
مجذور خی / درجه آزادی	< ۳	۲/۵۴	برازنده
ریشه میانگین مجذورات خطا (RMSEA)	< ۰/۱	۰/۰۶	برازنده
نیکویی برازش (GFI)	> ۰/۹	۰/۹۹	برازنده
نیکویی برازش انطباقی (AGFI)	> ۰/۹	۰/۹۵	برازنده
برازش مقایسه ای (CFI)	> ۰/۹	۰/۹۸	برازنده
برازندگی افزایش (IFI)	> ۰/۹	۰/۹۸	برازنده
برازندگی توکر-لویس (TLI)	> ۰/۹	۰/۹۵	برازنده
برازندگی نرم شده (NFI)	> ۰/۹	۰/۹۸	برازنده

برازندگی یعنی CFI، IFI، TLI، و NFI نیز به ترتیب ۰/۹۸، ۰/۹۸، ۰/۹۵ و ۰/۹۸ بدست آمده است که همگی شاخص ها بزرگتر از ۰/۹ هستند و نشان دهنده برازندگی خوب مدل می باشد.

براساس جدول ۳، نتایج نشان دهنده برازش مطلوب مدل نهایی است. شاخص ریشه میانگین مجذورات خطا برابر ۰/۰۶ است. شاخص های GFI و AGFI که نشان می دهند که مدل تا چه حد نسبت به عدم وجود آن، برازندگی بهتری دارد، برابر با ۰/۹۹ و ۰/۹۵ است سایر شاخص های

جدول ۴. نتایج مربوط به اثرات مستقیم الگو

مسیرها	برآورد غیراستاندارد	برآورد استاندارد	خطا	مقدار t	سطح معناداری
سبک رمانتیک به طلاق عاطفی	-۰/۴۸	-۰/۳۲	۰/۰۶	-۷/۹۷	۰/۰۰۱
سبک واقع گرایانه به طلاق عاطفی	-۰/۲۰	-۰/۱۴	۰/۰۵	-۳/۵۷	۰/۰۰۱
سبک شهوانی به طلاق عاطفی	۰/۳۵	۰/۲۲	۰/۰۵	۶/۰۸	۰/۰۰۱
رضایت جنسی به طلاق عاطفی	-۰/۰۷	-۰/۳۵	۰/۰۰۹	-۸/۰۸	۰/۰۰۱
سبک رمانتیک به رضایت جنسی	۲/۷۱	۰/۳۸	۰/۳۱	۸/۶۹	۰/۰۰۱
سبک دوستانه به رضایت جنسی	۱/۷۲	۰/۱۰	۰/۳۱	۵/۵۷	۰/۰۰۱
سبک شهوانی به رضایت جنسی	-۱/۱۹	-۰/۱۵	۰/۳۱	-۳/۷۹	۰/۰۰۱
سبک واقع گرایانه به رضایت جنسی	۰/۵۶	۰/۲۴	۰/۲۴	۲/۳۴	۰/۰۰۱

جدول ۴، ضرایب مسیر سبک های عشق ورزی به طلاق عاطفی، سبک های عشق ورزی به رضایت جنسی، و رضایت جنسی به طلاق عاطفی را نشان می دهد که در سطح ۰/۰۰۱ معنادار است. برای بررسی

واسطه گری رضایت جنسی در رابطه بین سبک های عشق ورزی و طلاق عاطفی از روش بوت استروپ با تعداد ۵۰۰۰ بار نمونه گیری استفاده شد که نتایج آن در جدول ۵ ارائه شده است.

جدول ۵. نتایج بوت استروپ برای مسیرهای واسطه ای

مسیرها	اثر	خطای استاندارد	حد بالا	حد پایین	سطح معناداری
سبک رمانتیک به طلاق عاطفی با واسطه رضایت جنسی	-۰/۱۳	۰/۰۲	-۰/۰۸	-۰/۱۸	۰/۰۰۱
سبک دوستانه به طلاق عاطفی با واسطه رضایت جنسی	-۰/۰۳	۰/۰۱	-۰/۰۰۶	-۰/۰۷	۰/۰۱
سبک واقع گرایانه به طلاق عاطفی با واسطه رضایت جنسی	-۰/۰۸	۰/۰۲	-۰/۰۳	-۰/۱۳	۰/۰۰۱
سبک شهوانی به طلاق عاطفی با واسطه رضایت جنسی	۰/۰۵	۰/۰۲	۰/۰۹	۰/۰۱	۰/۰۰۴

نتایج آزمون بوت استروپ نشان داد که ضریب استاندارد مسیرهای سبک های عشق ورزی رمانتیک، دوستانه، واقع گرایانه و شهوانی به طلاق عاطفی با واسطه گری رضایت جنسی معنادار است. بنابراین، نقش واسطه گری رضایت جنسی مورد تأیید قرار می گیرد.

بحث و نتیجه گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش واسطه ای رضایت جنسی در رابطه سبک های عشق ورزی با طلاق عاطفی بود. یافته ها نشان داد که طلاق عاطفی با سبک های عشق ورزی رمانتیک، دوستانه، واقع گرایانه و فداکارانه همبستگی منفی و با سبک عشق ورزی شهوانی همبستگی مثبت و معناداری دارند. این یافته با پژوهش های حوسنی، کادیر، سلیمان و حفیظ (۲۰۱۶)، گانا، سدا و اونتاس (۲۰۱۳) و ویدیس و همکاران (۲۰۱۶)، نامنی، عباسی و زارعی (۲۰۱۶/۱۳۹۵) و یوسفی و همکاران (۲۰۱۱/۱۳۹۰) همسو و هماهنگ است. نامنی، عباسی و زارعی

(۲۰۱۶/۱۳۹۵) گزارش دادند که سبک های عشق ورزی رمانتیک و فداکارانه (الهی) پیش بینی کننده تعهد زناشویی هستند. یوسفی و همکاران (۲۰۱۱/۱۳۹۰) نیز نشان دادند که سبک رمانتیک و فداکارانه با کیفیت زندگی زناشویی همبستگی دارند. ویدیس و همکاران (۲۰۱۶) گزارش دادند که سبک های عشق ورزی اروس و آگاه رابطه مستقیم و مثبت با سازگاری زناشویی و رضایت از رابطه داشتند درحالی که لودوس رابطه مستقیم و منفی با سازگاری زناشویی و رضایت از رابطه داشت. گانا، سدا و اونتاس (۲۰۱۳) نیز نشان دادند که سبک عشق اروس تأثیر مثبتی بر رضایت زناشویی همسران دارد. در این پژوهش ها هرچند رابطه سبک های عشق ورزی با طلاق عاطفی به طور مستقیم بررسی نشده بود، ولی به رابطه سبک های عشق ورزی و رضایت زناشویی پرداخته بودند.

این یافته را می توان اینگونه تبیین کرد که در یک رابطه سالم، زوجین نسبت به یکدیگر احساس نزدیکی و محبت می کنند که به مرور زمان به

رضایت زناشویی می انجامد. اما زمانیکه ارتباطات بین زوجین سرد و بی تفاوت باشد، رابطه تضعیف شده و اعتماد و اطمینان بین زوجین از بین می رود. تعهد زوجین به یکدیگر خدشه دار شده و زوجین طلاق عاطفی را تجربه می کنند. در زوجین با تجربه طلاق عاطفی، زوجین رضایت پایینی از ازدواج، همسر و رابطه خود دارند. سبک عشق ورزیدن همسران به یکدیگر، تعیین کننده میزان رضایت زناشویی است. در همین راستا، گانا و سعدی (۲۰۱۳) نیز مطرح کرده اند که سبک عشق ورزی رمانتیک (اروس) با رضایت زناشویی مرتبط است. هنریک و هنریک (۱۹۸۶) نیز سبک عشق ورزی رمانتیک را قوی ترین پیش بینی کننده رضایت زناشویی دانسته اند. در تحقیق حاضر نیز شرکت کنندگان بالاترین میانگین را در سبک عشق ورزی رمانتیک کسب کرده بودند که همسو با این پژوهشها می باشد. همسران با سبک عشق ورزی رمانتیک، عشق آن ها همراه با زیبایی و جذابیت فیزیکی طرف مقابل است که بر روابط زوجین تأثیر می گذارد (اسمیت و کلاسز، ۲۰۱۶). در افراد با سبک رمانتیک میزان رضایت زناشویی و تعهد بالاتر است و احتمال روابط فرازناشویی نیز کمتر است (یوسفی و همکاران، ۲۰۱۱/۱۳۹۰).

افرادی که سبک های عشق ورزی دوستانه و واقع گرایانه داشتند، همانگونه که نتایج تحقیق نشان داد، میانگین طلاق عاطفی در آنها پایین بوده است که می توان گفت که این دو سبک عشق ورزی موجب افزایش صمیمیت زناشویی شده و رابطه را غنی تر می کنند. توجه کردن به میزان همخوانی با طرف مقابل و نیز افشا کردن جنبه ها و زوایای خود با همسر موجب افزایش صمیمیت و گرمی در رابطه می شود. در حالی که در طلاق عاطفی، زوجین از صحبت کردن در مورد خود و افشای اطلاعات شخصی طفره می روند و در مورد مسائل ظاهری و سطحی با یکدیگر صحبت می کنند و احساس مثبت و منفی کمی نسبت به هم تجربه می کنند.

همچنین نتایج تحقیق نشان داد که سبک عشق ورزی دوستانه و بازیگرانه پایین ترین میانگین را داشتند. براساس نتایج مطالعات گانا و سعدی (۲۰۱۳) سبک عشق ورزی بازیگرانه با افزایش سن کمتر شایع است و علت آن این است که افراد با سبک بازیگرانه، عشق را یک بازی می دانند و دونفر با سبک بازیگرانه با گذشت زمان، یکی از طرفین سبک عشق ورزی خود را تغییر می دهد زیرا نمی خواهد بازی کند و در نتیجه ممکن است رابطه صمیمانه آنها از بین برود و از یکدیگر جدا شوند. نتایج تحقیق نشان داد که سبک بازیگرانه با طلاق عاطفی همبستگی ندارد و توان پیش بینی آن را ندارد. افرادی که دارای سبک بازیگرانه هستند، به دلیل عدم تعهد به رابطه و همسر، کمتر به ازدواج قانونی اقدام می کنند. چنانچه به ازدواج نیز اقدام کنند، ازدواج های کوتاه مدتی دارند که در اکثر

موارد به فروپاشی رابطه منتهی می شود. این افراد ازدواج و رابطه را نوعی تفریح می دانند که زمان کوتاهی دارد و این مسئله موجب تخریب رابطه می شود (اسمیت و کلاسز، ۲۰۱۶). در سبک دیگر عشق ورزی یعنی سبک شهوانی، که با طلاق عاطفی همبستگی مثبت دارد، همراه با حسادت شدید و عشق با نوعی مشغولیت ذهنی است که سبب می شود که این افراد همواره از طرد شدن و مورد توجه قرار نگرفتن بترسند (حسینی و علوی لنگرودی، ۲۰۱۶/۱۳۹۶). این نوع سبک مانع از ایجاد صمیمیت و رضایت از رابطه می شود. زیرا این افراد به دلیل ترس از طرد شدن، همواره به رفتارهایی اقدام می کنند که به این اعتماد و اطمینان دست یابند که همسرشان آن ها را رها نمی کند. این وابستگی و ترس موجب می شود تا طرف مقابل پریشان و ناراضی باشد. این افراد نمی توانند در روابط زناشویی خود انسجام و پایداری لازم را داشته باشند (نامی، عباسی و زارعی، ۲۰۱۶/۱۳۹۵). افراد با سبک فداکارانه می خواهند تا روابط رضایت بخش و طولانی مدتی داشته باشند. عشق فداکارانه، با نوع دوستی مشخص می شود، انتظاری از طرف مقابل ندارند و از علائق خود به خاطر طرف مقابل گذشت می کنند (اسمیت و کلاسز، ۲۰۱۶).

همچنین نتایج پژوهش نشان داد که رضایت جنسی با طلاق عاطفی همبستگی منفی معناداری دارد. این یافته همسو با یافته مومنی و آزادی فرد (۲۰۱۶/۱۳۹۴)، آفرینش و نجات (۲۰۱۳/۱۳۹۳)، بابائی (۲۰۱۸/۱۳۹۷)، نکونام، اعتمادی و پورنقاش (۲۰۱۹/۱۳۹۸)، کائو، ژو، فاین، لی و فانگ (۲۰۱۸) و بلومینستوک و پاپ (۲۰۱۷) است که نشان دادند رضایت جنسی با رضایت زناشویی مرتبط است.

یافته های مومنی و آزادی فرد (۲۰۱۶/۱۳۹۴) نشان داد که بین دانش و نگرش جنسی و باورهای ارتباطی با میزان طلاق عاطفی زنان رابطه منفی معناداری برقرار است و باور به مخرب بودن مخالفت، نگرش جنسی، توقع ذهن خوانی، باور به عدم تغییرپذیری همسر و کمال گرایی جنسی بیشترین نقش را در پیش بینی طلاق عاطفی داشتند. یافته های بدست آمده از پژوهش نکونام، اعتمادی و پورنقاش (۲۰۱۹/۱۳۹۸)، بین رضایت جنسی با افسردگی، استرس، اضطراب و استرس زناشویی همبستگی معکوس و معنادار وجود دارد، اما بین رضایت جنسی با رضایت زناشویی همبستگی معنادار مشاهده نشد. نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه نشان داد که سازه های رضایت زناشویی، استرس زناشویی، اضطراب، افسردگی و استرس توانستند ۱۰ درصد از تغییرات رضایت جنسی تبیین کنند. در حالی که در تحقیق حاضر بین رضایت جنسی و رضایت زناشویی همبستگی مثبت و معناداری مشاهده شد. مرتضوی، بخشایش، فاتحی زاده و امامی نیا (۲۰۱۴/۱۳۹۲) نشان دادند که بین سردمزاجی جنسی زنان و

یافته نهایی تحقیق این بود که رضایت جنسی نقش واسطه‌ای در رابطه بین سبک‌های عشق‌ورزی و طلاق عاطفی دارد. سبک‌های عشق‌ورزی رمانتیک، دوستانه و شهوانی علاوه بر این که بطور مستقیم بر طلاق عاطفی تأثیر می‌گذارد، بلکه بطور غیر مستقیم و از طریق رضایت جنسی نیز بر طلاق عاطفی اثر می‌گذارند. بنابراین، رضایت جنسی نقش میانجی در رابطه سبک‌های عشق‌ورزی رمانتیک، دوستانه، واقع‌گرایانه و شهوانی با طلاق عاطفی ایفا می‌کند.

نیاز جنسی، نیاز طبیعی و غریزی است که در هر دو طرف (زن و شوهر) وجود دارد. کوتاهی در برآورده کردن صحیح این نیاز از سوی هر کدام از همسران، باعث فراهم شدن زمینه تعارض در خانواده می‌شود. نادیده گرفتن نارضایتی جنسی و حل و فصل نکردن آن، رابطه زناشویی را به خطر می‌اندازد و موجب کشمکش و بروز اختلالات روانی مانند افسردگی و ناکارآمدی جنسی می‌شود (موحد و عزیزی، ۲۰۱۱/۱۳۹۰). براساس نظریه مثلث عشق استرنبرگ، عشق را ترکیبی از سه بعد صمیمیت، میل (شور و شوق جنسی) و تعهد است. بعد میل (شور و شوق جنسی) همان احساس جذابیت فیزیکی همراه با جذابیت جنسی و اشتغال ذهنی مثبت نسبت به معشوق است. ترکیب این سه بعد عشق، انواع مختلف عشق را بوجود می‌آورد (کانسکی، ۲۰۱۸). در واقع سبک عشق‌ورزی با رضایت جنسی مرتبط است و هر دو موجبات رضایت زناشویی را فراهم می‌کنند.

بطور کلی یافته‌های پژوهش نشان دهنده اهمیت سبک‌های عشق‌ورزی و رضایت جنسی در روابط زوجین و به ویژه طلاق عاطفی است. سبک‌های عشق‌ورزی و رضایت جنسی تعیین کننده کیفیت رابطه زناشویی هستند که در زوج درمانی نقش اصلی و اساسی را ایفا می‌کنند. در این تحقیق، نقش واسطه‌ای رضایت جنسی در رابطه سبک‌های عشق‌ورزی با طلاق عاطفی مورد تأیید قرار گرفت. این پژوهش با محدودیت‌هایی نیز روبرو بوده است که می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: استفاده از ابزار خودگزارش دهی برای جمع‌آوری اطلاعات، عدم دسترسی به هر دو زوج برای تکمیل پرسشنامه‌ها، محدود بودن جامعه آماری این پژوهش به افراد متأهل شهر مشهد اشاره کرد. بر همین اساس، پیشنهاد می‌شود تا در پژوهش‌های آتی علاوه بر پرسشنامه از سایر ابزارها مانند مشاهده و مصاحبه نیز استفاده شود. همچنین، پیشنهاد می‌شود در مطالعات آینده، سایر متغیرهای موثر بر طلاق عاطفی شناسایی شده و تحقیقات بیشتری در خصوص عوامل موثر بر طلاق عاطفی انجام گیرد و در نهایت، پیشنهاد می‌شود که پژوهش‌ها بر روی هر دو زوج صورت گیرد.

تعارض زناشویی رابطه معنی‌داری وجود دارد. هم چنین بین مدت ازدواج و تعارض زناشویی رابطه معکوس و معنی‌داری گزارش کردند. این یافته همسو با نتایج این پژوهش بود که نشان داد نارضایتی جنسی با نارضایتی از رابطه زناشویی و تعارض مرتبط است ولی نمونه این پژوهش، زنان مراجعه کننده به مراکز بهداشت بودند در حالی که نمونه پژوهش حاضر از میان افراد متأهل ساکن شهر مشهد بودند.

این یافته را می‌توان اینگونه تبیین کرد که رضایت جنسی، می‌تواند بر کیفیت رابطه زناشویی تأثیر بسزایی بگذارد (کالکا، ۲۰۱۸). رضایت جنسی در مسائل زناشویی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و در صورت نارضایتی جنسی، پایداری و ثبات یک رابطه به خطر می‌افتد (ازگلی، شیخان، ظهیرالدین، خدائیری و نصیری، ۲۰۱۸). نارضایتی از رابطه جنسی می‌تواند به مشکلات عمیق در روابط زوجین و ایجاد تنفر از همسر، دلخوری، حسادت، رقابت، حس انتقام‌گیری، احساس تحقیر، احساس عدم اعتماد به نفس و نظایر آنها منجر شود. این مسائل توسط تنش‌ها و مشاجرات، افزایش یافته یا به صورت تعارضات زناشویی پدیدار می‌شود و به تدریج شکاف بین همسران را عمیق‌تر می‌کند (جاویدی، سلیمانی، احمدی و صمدزاده، ۲۰۱۲/۱۳۹۱). کاهش میزان دفعات فعالیت جنسی می‌تواند به مرور میزان رضایت جنسی را کاهش می‌دهد و در نتیجه زوجین سردی و فاصله‌گیری را در روابط خود تجربه می‌کنند. زوجینی که طلاق عاطفی را تجربه می‌کنند، بیشتر از یکدیگر فاصله گرفته و نسبت به هم بی‌تفاوت هستند. ارتباطات مثبت و منفی کمی در این روابط وجود دارد و سازگاری و تفاهمی در انجام بسیاری از فعالیت‌ها ندارند. به دلیل تنش و تعارضات شدیدی که زوجین تجربه کرده‌اند، امنیت و اعتماد بسیار کمی در این روابط زوجین وجود دارد. در این زوجین روابط جنسی بسیار کم است و یا رابطه جنسی ندارند (موحد و عزیزی، ۲۰۱۱/۱۳۹۰) که این مسئله باعث دورتر شدن زوجین از یکدیگر می‌شود و طلاق قانونی را سرعت می‌بخشد. داشتن روابط جنسی مطلوب و رضایت بخش می‌تواند تضمین کننده عشق و صمیمیت و محبت بین همسران باشد و زوجین را بیشتر از قبل به هم نزدیک‌تر کند و رضایت را افزایش دهد. برخورداری از رضایت جنسی بر سلامت روانی و جسمی زوجین نیز اثرگذار است. در همین راستا، پژوهش طلایی زاده و بختیارپور (۲۰۱۶/۱۳۹۵) نشان داد که رضایت جنسی باعث افزایش صمیمیت بین زوج‌ها و افزایش رضایت زوجین شده و در نتیجه افزایش سلامت روان را به همراه دارد. زارع درخشان و روشن چسلی (۲۰۲۰/۱۳۹۹) نیز همسو با یافته تحقیق مطرح کرده‌اند که رضایت جنسی و خودکارآمدی جنسی موجب افزایش رضایت زناشویی می‌شود.

قدردانی: نویسندگان این مقاله از تمام شرکت کنندگان در پژوهش که در اجرای این پژوهش همکاری کرده اند، تشکر و قدردانی می نمایند.

تعارض منافع: در این پژوهش هیچ گونه تعارض منافی وجود ندارد.

حامی مالی: این مقاله با هزینه شخصی نویسندگان مقاله انجام گرفته است.

References

- Abbasi, I. S., & Alghamdi, N. G. (2017). Polarized couples in therapy: Recognizing indifference as the opposite of love. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 43(1), 40-48. <https://doi.org/10.1080/0092623X.2015.1113596>. (In Persian)
- Abdi, H., & Golzari, M. (2010/1389). The relationship between love styles and personality traits. *Ravanshenasi-Va- Din*, 3(3), 53-74. (In Persian)
- Afarinesh, H., & Nejat, H. (2013/1393). *The Relationship between Love Styles, Sensation Seeking, and Sexual Satisfaction with Marital Satisfaction*. Second National Conference on Research and Treatment in Clinical Psychology, Torbat-e-Jam, Islamic Azad University Torbat-e-Jam Branch. (In Persian)
- Agus, M., Puddu, L., Gonnelli, C., & Raffagnino, R. (2018). Love Attitudes Scale-Short Form: The Preliminary Assessment of the Factor Structure of Its Italian Version. *Applied Psychology Bulletin*, 66(282), 15-31.
- Ariapooran, S., & Raziani, S. (2019). Sexual satisfaction, marital intimacy, and depression in married Iranian nurses with and without symptoms of secondary traumatic stress. *Psychological Reports*, 122(3), 809-825. (In Persian)
- Anike, R. U., & Marire-Nwankwo, V. C. (2020). The relationship between sexual satisfaction and marital satisfaction among university married staff. *ESUT Journal of Social Sciences*, 5(2), 188-203.
- Aliakbari Dehkordi, M. (2010/1389). Relationship between women sexual function and marital adjustment. *Journal of Behavioral Science*, 4(3), 199-206. (In Persian)
- Babaie, E. (2018/1397). Prediction of Marital Conflicts of Women Involve in Domestic Violence based on Sexual Schemas, Sexual function and Sexual Satisfaction. *Iranian Journal of Psychiatric Nursing*, 6(5), 15-23. (In Persian)
- Barry, R. A., Lawrence, E., & Langer, A. (2008). Conceptualization and assessment of disengagement in romantic relationships. *Personal Relationships*, 15(3), 297-315. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.2008.00200.x>.
- Blumenstock, S. M., & Papp, L. M. (2017). Sexual Distress and Marital Quality of Newlyweds: An Investigation of Sociodemographic Moderators. *Family Relations*, 66(5), 794-808. <https://doi.org/10.1111/fare.12285>.
- Bourassa, K. J., Manvelian, A., Boals, A., Mehl, M. R., & Sbarra, D. A. (2017). Tell Me a Story: The Creation of Narrative as a Mechanism of Psychological Recovery Following Marital Separation. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 36(5), 359-379. <https://doi.org/10.1521/jscp.2017.36.5.359>
- Bukharace, A. (2014). *Sociology of social deviations in Iran*. Tehran: Jameshenasan.
- Cao, H., Zhou, N., Fine, M. A., Li, X., & Fang, X. (2019). Sexual Satisfaction and Marital Satisfaction During the Early Years of Chinese Marriage: A Three-Wave, Cross-Lagged, Actor-Partner Interdependence Model. *The Journal of Sex Research*, 56(3), 391-407. <https://doi.org/10.1080/00224499.2018.1463503>.
- Farhadi, A., Salehin, S., Aghayan, S., Keramat, A., Talebi, S. (1399/2020). The Effectiveness of Reality Therapy Based on Choice Theory on Marital Intimacy and Sexual Satisfaction of Newly Married Women. *Avicenna Journal of Nursing and Midwifery Care*, 28 (2), 83-92. (In Persian)
- Gana, K., Saada, Y., & Untas, A. (2013). Effects of love styles on marital satisfaction in heterosexual couples: A dyadic approach. *Marriage & Family Review*, 49(8), 754-772. <https://doi.org/10.1080/01494929.2013.834025>.
- Guttman, J. (1999). Reliability and Validity of the Guttman Sound Relationship House Scales. (cited 2016 June 18). Available from: https://www.gottman.com/wp-content/uploads/RELIABILITY_VALIDITY_SRH_SCALES.pdf
- Hashemi, L., & Homayuni, H. (2017). Emotional Divorce: Child's Well-Being. *Journal of Divorce & Remarriage*, 58(8), 631-644. <https://doi.org/10.1080/10502556.2016.1160483>. (In Persian)
- Hendrick, C., Hendrick, S. S., & Dicke, A. (1998). The love attitudes scale: Short form. *Journal of Social and Personal Relationships*, 15(2), 147-159. <https://doi.org/10.1177/0265407598152001>.
- Hendrick, C., & Hendrick, S. (1986). A theory and method of love. *Journal of Personality and Social Psychology*, 50, 392-402.
- Hoseini, F., & Alavi langrodi, S. K. A. (2016/1396). The Role of Attachment Styles and Sexual Satisfaction in Marital Satisfaction with mediation of Love styles. *Quarterly Journal of Women's Studies Sociological and Psychological*, 15(3), 165-188. (In Persian)
- Hoesni, S. M., Kadir, N. B. Y. A., Sulaiman, W. S. W., & Hafidz, S. W. M. (2016). Love and marital satisfaction among urban Malays: Comparing three group's length of marriage. *Journal Psikologi Malaysia*, 30(2).

- Hoseini, B. (2010/1388). *Field of Couple Therapy*. 1st ed. Tehran: Jungle. (In Persian)
- Hudson, W. W., Harrison, D. F., & Crosscup, P. C. (1981). A short-form scale to measure sexual discord in dyadic relationships. *Journal of Sex Research*, 17(2), 157-174. <https://doi.org/10.1080/00224498109551110>.
- Javidi, N., Soleimani, A. A., Ahmadi, K. H., & Samadzade, M. (2012/1391). The effectiveness of training of emotional management strategies according to emotionally focused couple therapy (EFT) to increase sexual satisfaction in couples. *Journal of Health Psychology*, 1(3), 5-18. (In Persian)
- Karimian, N., Karimi, Y., & Bahmani, B. (2011/1390). The Relationship of Mental Health Dimensions and Guilt feeling with Married Commitment in married people. *Journal of Family Counseling and Psychotherapy*, 1(2), 243-256.
- Kansky, J. (2018). *What's Love Got to Do with It? Romantic Relationships and Well-Being*. In: Diener, E., Oishi, S. and Tay, L., Eds., *Handbook of Well-Being*, DEF Publishers, Salt Lake City, UT, 1-24.
- Kolahdozipour, A., Babakhani V, V., Ghamari, M., & Pooyamanesh, J. (2020). Marital commitment prediction based on relationship patterns: Mediator role of love styles. *Women and Family Studies*, 12(48), 73-96. (In Persian)
- Kalka, D. (2018). Sexual Satisfaction, Relationship Satisfaction, and Quality of Life in Individuals with Type 2 Diabetes: Evidence from Poland. *Sexuality and Disability*, 36(1), 69-86.
- Lascrain Wais, P. C., Lavandera Liria, M. C., & Manzanares Medina, E. (2017). Psychometric properties of the love attitude scale in Peruvian undergraduate students. *Acta Colombiana de Psicología*, 20(2), 282-293. <https://doi.org/10.14718/ACP.2017.20.2.13>.
- Laxhman, N., Greenberg, L., & Priebe, S. (2017). Satisfaction with sex life among patients with schizophrenia. *Schizophrenia Research*, 190, 63-67. <https://doi.org/10.1016/j.schres.2017.03.005>.
- Litzinger, S., & Gordon, K. C. (2005). Exploring relationships among communication, sexual satisfaction, and marital satisfaction. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 31(5), 409-424. <https://doi.org/10.1080/00926230591006719>.
- Mark, K. P., Herbenick, D., Fortenberry, J. D., Sanders, S., & Reece, M. (2014). A psychometric comparison of three scales and a single-item measure to assess sexual satisfaction. *The Journal of Sex Research*, 51(2), 159-169. <https://doi.org/10.1080/00224499.2013.816261>.
- Millings, A., Hirst, S. L., Sirois, F., & Houlston, C. (2020). Emotional adaptation to relationship dissolution in parents and non-parents: A new conceptual model and measure. *Plos one*, 15(10), e0239712.
- Movahed, M., & Azizi, T. (2011/1390). A study on the relationship between the sexual satisfaction of women in a married life and conflicts between spouses. *Women in Development and Politics*, 9(2), 191-217. (In Persian)
- Mosavi, F., & Rezazadeh, M. R. (2015/1394). The Role of Attitude to Love in Predicting Emotional Divorce of Married Men and Women in Qazvin. *Journal of Women's Studies Sociological and Psychological*, 12(3), 169-188. (In Persian)
- Mostafaei, F., & Peivastegar, M. (2016/1395). Predicting love style respect with attachment style in married student of Roudehen University. *Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry*, 3(2), 11-20. (In Persian)
- Momeni, K. H., & Azadifard, A. (2016/1394). The relationship between sexual knowledge and attitude and also relationships beliefs and emotional divorce. *Family Pathology, Counseling and Enrichment Journal*, 1(2), 34-45. (In Persian)
- Mortazavi, M., Bakhshayesh, A., Fatehizadeh, M., & Emaminiya, S. (2014/1392). The relationship between sexual frigidity and marital conflict in women residing in Yazd. *Studies in Medical Sciences*, 24 (11), 913-921. (In Persian)
- Nameni, E., Abasi, F., & Zarei, A. Z. (2016/1395). Predicting Marital Commitment on the Basis of Love Style and Relationship Beliefs. *Social Welfare*, 16 (60), 87-107. (In Persian)
- Nekounam, A., Etemadi, S., & Piranaghash Tehrani, S. (2019/1398). Check the relation sexual satisfaction with marital stress, marital satisfaction and psychological symptoms of coronary artery bypass graft heart patients. *Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry*, 6(2), 16-26. (In Persian)
- Ozgoi, G., Sheikhan, Z., Zahiroddin, A., Khodakarami, N., & Nasiri, M. (2019). The relationship of marital quality and sexual satisfaction with marital status in Iranian women: a Path model. *International Journal of Applied Behavioral Sciences*, 5(1), 31-40. (In Persian)
- Poorakbar, S. (2013/1393). *Investigating the Role of Personality Traits in Explaining the Relationship between Sexual Satisfaction and Marital Satisfaction*. MSc Thesis. Tehran: Tarbiat Modarres University. (In Persian)
- Parvizi, A., & Behzadipour, S. (2019). Predicting Sexual Function Based on Love Styles and Maladaptive. *Journal of Holistic Nursing and Midwifery*, 29(1), 22-28. <https://doi.org/10.29252/HNMJ.29.1.280>. (In Persian)
- Rajabi, R., Abasi, G. H., & Khojasteh Mehr, R. (2013/1391). Studying the relationship of Sexual Attitudes, Love Styles and mate Selection Criteria in Students. *Counseling Research and Development*, 12(45), 149-164. (In Persian)

- Raffagnino, R., & Puddu, L. (2018). Love Styles in Couple Relationships: A Literature Review. *Open Journal of Social Sciences*, 6(12), 307-330.
- Roberson, P. N., Norona, J. C., Lenger, K. A., & Olmstead, S. B. (2018). How do relationship stability and quality affect wellbeing?: Romantic relationship trajectories, depressive symptoms, and life satisfaction across 30 years. *Journal of Child and Family Studies*, 27(7), 2171-2184.
- Ramezanifar, H, Kaldi, A. R., & Ghadimi, B. (2021). Analysis of Factors Affecting Emotional Divorce in Married Women of Tonekabon. *Women in Development and Politics*, 19(2), 167-191. (In Persian)
- Rafiei, SH., & Jomhari, F. (2019). The relationship between marital infidelity and lovemaking styles with couples' sexual satisfaction with each other. *Sociology of Education*, 11, 141-149. (In Persian)
- Salayani, F., & Asghari Ebrahim Abad, M. J. (2013/1393). *Comparison of Emotional Divorce in Introverted and Extroverted Individuals*. 3rd Iranian Social Work Conference, Gonabad: Islamic Azad University, Gonabad Branch. (In Persian)
- Smith, R., & Klases, A. (2016). Predictors of Love Attitudes: The contribution of cultural orientation, gender attachment style, relationship length and age in participants from the UK and Hong Kong. *Interpersona*, 10(1), 90-108.
- Schoenfeld, E. A., Loving, T. J., Pope, M. T., Huston, T. L., & Štulhofer, A. (2017). Does sex really matter? Examining the connections between spouses' nonsexual behaviors, sexual frequency, sexual satisfaction, and marital satisfaction. *Archives of sexual behavior*, 46(2), 489-501.
- Træen, B., Štulhofer, A., Janssen, E., Carvalheira, A. A., Hald, G. M., Lange, T., & Graham, C. (2019). Sexual activity and sexual satisfaction among older adults in four European countries. *Archives of Sexual Behavior*, 48(3), 815-829.
- Talaei zadeh, F., & Bakhtiarpor, S. (2016/1395). The relationship between marital satisfaction and sexual satisfaction with couple mental health. *Journal of Thought and Behavior in Clinical Psychology*, 9(40), 37-46. (In Persian)
- Taqi Yar, Z., Pahlavanzadeh, F., & Refahi, J. (2019/1397). Model of structural equations of marital commitment and lovemaking styles with marital intimacy according to the middle role of sexual satisfaction. *Women and Family Studies*, 11(42), 91-104. (In Persian)
- Vedes, A., Hilpert, P., Nussbeck, F. W., Randall, A. K., Bodenmann, G., & Lind, W. R. (2016). Love styles, coping, and relationship satisfaction: A dyadic approach. *Personal Relationships*, 23(1), 84-97. <https://doi.org/10.1111/per.12112>.
- Van den Brink, F., Vollmann, M., Smeets, M. A., Hessen, D. J., & Woertman, L. (2018). Relationships between body image, sexual satisfaction, and relationship quality in romantic couples. *Journal of Family Psychology*, 32(4), 466-474. <https://doi.org/10.1037/fam0000407>.
- Verhallen, A. M., Renken, R. J., Marsman, J. B. C., & Ter Horst, G. J. (2019). Romantic relationship breakup: An experimental model to study effects of stress on depression (-like) symptoms. *PLoS One*, 14(5), e0217320.
- Yosufi, N., Beshlideh, K., Isanajad, A., Etemadi, A., & Shirbeigi, N. (2011/1390). The relationship between love styles and marital quality in married couples. *Applied Counseling*, 1(1), 21-36. (In Persian)
- Zare Derakhshan, E., Roshan Chesli, R. (2020). The Relationship between Sexual Self-efficacy, Sexual Satisfaction, and Happiness with Mediating Emotional Consciousness on Marital Satisfaction. *Clinical Psychology and Personality*, 18(1), 1-16. (In Persian)